

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svake subote ♦ Godišnja pretplata 50 din ♦ Uredništvo
i uprava Prestolonaslednikov trg 34 ♦ Telefon uredništva 30-866 i
26-516, uprave 30-866 ♦ Račun Poštanske štedionice br. 57.686
♦ Oglasi po ceniku ♦ Rukopisi se ne vraćaju ♦

Beograd, 11 juna 1938

God. IX ♦ Broj 23

Učešće našega Sokolstva na sletu u Pragu

Povodom učešća našeg Sokolstva na X svesokolskom sletu u Pragu, uprava Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije smatra potrebnim da svim svojim pripadnicima, koji će učestvovati na sletu u Pragu, skrene bratsku pažnju na sledeće:

Na sletu u Pragu doći će u mnogim prilikama do manifestacija sokolskog i slovenskog bratstva. S obzirom na delikatnost današnjih političkih prilika u svetu, a naročito s obzirom na poznate događaje koji su se desili u poslednje vreme, i koji se odnose na bratsku Českoslovačku, bratska Českoslovačka obec sokolska ulaže sve napore, da X jubilarni slet u Pragu i sa manifestacione strane posvedoči visoku svest, čvrstu disciplinu i puno dostojanstvo českoslovačkog i svega slovenskog Sokolstva.

Shvaćajući svu ozbiljnost sadašnje situacije te time u vezi i težnje i napore vodstva českoslovačkog Sokolstva i veliku odgovornost koju ono ima da ponesu za vreme sletskih dana, uprava Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, i po molbi bratske Českoslovačke obce sokolske, moli svu braću i sestre koji će učestvovati na sletu u Pragu, da u izrazima svojih bratskih osećaja u raznim manifestacijama i prilikama, i kao pojedinci i kao celina, ne bi — naročito kakvim nepoželjenim poklicima ili govorima — izišli iz okvira sokolskog i slovenskog bratstva. Svi naši učesnici na sletu treba da se u svom održanju najbrižljivije čuvaju svega što bi moglo da naruši sokolsko dostojanstvo i disciplinu, i što bi ne samo bilo na veliku štetu naše časti i našeg ugleda, već i na štetu interesa bratskog českoslovačkog naroda i njegove zemlje.

Ne isključujući ni mogućnost i kakve provokacije od strane sumnjivih i neodgovornih elemenata, koji mogu lako da se nađu u ogromnom mnoštvu koje će se tih dana sliti u Prag, u takvom eventualnom slučaju naši Sokoli treba da sačuvaju svoju punu hladnokrvnost, prisebnost i mir.

Učešće našeg jugoslovenskog Sokolstva na sletu u Pragu treba da bude izraz našeg istinskog oduševljenja, bratstva i vernosti — ali ujedno i izraz naše svesti i našega dostojanstva, čime ćemo također mnogo poslužiti bratskom českoslovačkom narodu u njegovim sadašnjim ozbiljnim danima.

Jugoslovenski naraštaj biće do kraja sleta gost ČOS

Uprava Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije izveštena je, da će ceo naš sokolski naraštaj koji će učestvovati na sletu u Pragu biti zadržan kao gost Českoslovačke obce sokolske sve do kraja sletskih dana. Naš naraštaj biće lepo i udobno smešten u dve osnovne škole, zasebno muški a zasebno ženski, u centru Praga, u blizini Gradskog muzeja. Prema tome jugoslovenski naraštaj neće za taj dalji boravak imati nikakvih naročitih i posebnih troškova.

Uprava Saveza SKJ obratila se je na sve župe da preko svojih jedinica izrade da roditelji dadu svoj pristanak da im deca ostanu u Pragu do završetka sleta.

Požurite sa kolektivnim pasošima!

Svojom okružnicom broj 29 od 1 juna o. g. savezni sletski odbor dostavio je svima jedinicama potrebna i sasvim jasna uputstva za vadenje kolektivnih pasoša za

Sokole koji će učestvovati na sletu u Pragu, pa se umoljavaju br. župe, da u svemu tačno postupe prema toj okružnici broj 29.

Rok za slanje kolektivnih pasoša određen je: za naraštaj do 15 juna, a za članstvo do 20 juna o. g. Ovoga roka moraju se bezuslovno pridržavati sve br. župe, jer u protivnom savezna uprava i sletski odbor skidaju sa sebe svaku odgovornost da će kolektivni pasoši na vreme biti vizirani i dostavljeni župama za polazak u Prag.

Br. župe se još jedanput upozoravaju i mole, da okružnicu Saveza br. 29 temeljito prouče i tačno u svemu po njoj postupe, jer ako br. župe na vreme ne pošalju Savezu kolektivne pasoše, desiće se to da ih Mađarsko poslanstvo neće vizirati, a time će biti onemogućeno putovanje.

Lekarska služba za vreme X svesokolskog sleta u Pragu

U vezi okružnice Saveza br. 25/7927 od 21 maja t. g. izveštavaju se br. župe, da je lekarska služba za vreme X svesokolskog sleta u Pragu regulisana u glavnom na sledeći način:

- 1) Na željezničkoj stanici u Pragu pri dolasku i odlasku vozova dežuraju železnički lekari;
- 2) U svakoj nastambi vršiće lekarsku i noćnu službu članstvo pomoćnog lekarskog zbora (samarijanci), a po potrebi i studenti medicine;
- 3) Na sletištu ima 12 ambulana sa lekarima i lekovima, a biće i druge specijalne ambulante (zubne).
- 4) Za vreme povorke također je organizovana lekarska služba.

Poblje informacije o lekarskoj službi na sletištu daje ambulanta br. 1 na uglu kod severnog ulaza u sletišta.

O ovome sve br. jedinice treba da obaveste svu braću i sestre, koji će učestvovati na sletu u Pragu.

Braća i sestre lekari mole se da u smislu okružnice br. 25 preduzmu sve potrebne mere za ukazivanje pomoći članstvu na putu do Praga, kao i u samom Pragu, da o svemu što se desi vode brigu i da po povratku u otadžbinu podnesu svoj izveštaj o radu lekarske službe. Ove izveštaje kupiće br. župski lekarski otseci i dostaviće ih Savezu, kako bi se imala pregledna slika o zdravstvenom stanju i lekarskoj službi na ovom do sada najvećem svesokolskom sletu.

Sva braća lekari dužni su da se po dolasku u Prag još 1 jula popodne jave kancelariji Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije u Tirševom domu, pošto se 2 jula pre podne predviđa proba naših sletskih vežbi, odvojeno od sletišta, te je potrebno organizovati lekarsku službu na tome mestu.

Isto tako sva ona braća i sestre članovi i članice, naraštajci i naraštajke, koji su svršili lekarske tečajeve, bilo naše sokolske, bilo kod kakvih drugih ustanova (Crveni krst), potrebno je da se takođe jave 1 jula u kancelariji Saveza SKJ, u Tirševom domu u Pragu, pošto će i oni biti potrebni za ovu službu.

Kako braća i sestre lekari, tako i braća i sestre sa samarijanskim kursom dobiće 1 jula po podne potrebne instrukcije za ovaj rad za vreme proba našeg članstva.

Savez S. K. J.
Lekarski otek

X SVESOKOLSKI SLET u Pragu

DEFINITIVNI PROGRAM X. SVESOKOLSKOG SLETA

Prošlih dana glavni sletski odbor pretrpao je i odobrio definitivni program X. svesokolskog sleta, tj. dana sokolske dece, naraštajskih dana, međunarodnih utakmica i članskih, glavnih dana. Za svaki pojedini dan utvrđen je tačan program ne samo za vežbe, nego i za sve ostale sletske priredbe. Taj program neće se više u suštini menjati, osim što će se eventualno uneti u nj neke nove vežbe gostiju i što će možda neke tačke programa da izmene svoja mesta u poretku. Samostalan sastavni deo tog programa čine priredbe sletskog redateljskog odbora, a čiji je program također tačno utvrđen.

NASTUP VOJSKE NA SLETU

Ministarstvo narodne odbrane objavilo je kratak program javnog nastupa vojske na dan 6 jula. Program će biti otvoren zajedničkim nastupom jugoslovenske, rumunjske i českoslovačke vojske, a tom prilikom na svečan način podignuće se na jarbole državne zastave svih triju država Male antante. Zatim će nastupiti motorizovane jedinice, a za njima sledi: gimnastika u vojsci, vežbe rumunske vojske, vežbe jugoslovenske vojske, vazdušne akrobacije, zajedničke vežbe s puškama, konjica će izvesti igre na konjima, a artiljerija kadrilu. Program završava svečanim defileom vojski Male antante i spuštanjem državnih zastava sa jarbola.

POLJACI NA X SVESOKOLSKOM SLETU

Savez poljskog Sokolstva obavestio je COS, da će na slet i na sletska takmičenja poslati oko 50 osoba. Kao zvanični predstavnici Saveza poljskog Sokolstva dolaze na slet starešina brat Arčiševski, načelnik brat Fazanović i načelnica sestra Jadviga Golaševska.

NAJUDALJENIJI SLETSKI GOSTI VEĆ SU STIGLI NA SLET

Parobrodi „Kvin Meri“ i „Bremen“ prevezli su već u Evropu prve grupe američkih Sokola koji su krenuli na put 11 maja. Grupa Slovaka, njih 150 na broju, stigla je u Prag 18 maja, a istog dana stigla je i češka ekurzi-ja, u kojoj ima 170 učesnika.

JUBILEJ MEĐUNARODNIH UTAKMICA

Devete utakmice Međunarodne gimnastičke federacije u Pragu biće jubilarne utakmice, jer je od 1 utakmica, koje su se održale 1903 g. u Antverpenu, prošlo ravno 35 godina. Taj 35-godišnji jubilej osnivanja međunarodnih gimnastičkih utakmica biće proslavljen nasvečan način dana 29 juna posle podne u istorijskoj dvorani za sednice u praškoj Starovaroškoj većnici. Po završetku te proslave učesnici će sa tribine pred Starovaroškom

većnicom posmatrati svečanu povorku sokolskog naraštaja.

ZDRAVSTVENA SLUŽBA

Kako na sletištu tako i na mestima gde će biti smešteni sokolski gosti, kao i u celom Pragu, Zdravstveni odbor X svesokolskog sleta uz pomoć pomoćnog zdravstvenog odbora organizovao je ambulante i stanice za prvu pomoć. Na sletištu će biti i ekspoziture nekih klinika, kao: ekspozitura klinike prof. Jiraska (I hiruška), prof. dr. Prusika (propedeutička), prof. dr. Hinka (I interna) i prof. dr. Jesenskog (klinika za zubne bolesti i bolesti ustiju).

KAKVIM ĆE ZASTAVAMA BITI DEKORISANO SLETIŠTE

Sletišta će biti dekorisano českoslovačkim zastavama. Grupe stranih učesnika nastupiće na sletišta sa svojom državnom zastavom. Članovi Saveza slovenskog Sokolstva nastupiće sa zastavom svog saveza i zastavom svoje države.

FILM O X SVESOKOLSKOM SLETU

Film o X svesokolskom sletu biće prema jednoglasnom rešenju izvršnog odbora COS snimljen pod vrhovnim vodstvom kinematografskog odbora X svesokolskog sleta, koji je izvršnom odboru već predložio detaljno izrađen predlog sa finansijskim predračunom, u kome se predviđa izdatak od Kč 529.500.— Prema iznetim predlozima snimaće se za film sve vežbe na sletištu, i to sa svih mesta odakle se pruža najbolji i najzanimljiviji pogled, zatim sletski život na tribinama, u garderobama, na svečanom bulvaru i prilikom svečane povorke kroz praške ulice. Iz materijala koji će se na ovaj način prikupiti odabraće se najuspeliji delovi iz kojih će se sastaviti tri filma: 1) dokumentarni film za stručnu upotrebu, 2) film koji će ispunjavati celo veče za potrebu bioskopa, i 3) propagandistički film, određen pre svega za inostranstvo. Prilikom ovogodišnjeg sleta došao bi u obzir i idejni film koji ima da se izradi na osnovu predloga koji su bili usvojeni na konkursu.

SLETSKA TAKMIČENJA ČLANOVA U IGRAMA

Za sletsko prvenstvo takmičiće se ovog puta odeljenja sokolskih jedinica u svim igrama koje se gaje u COS u vidu takmičenja, a to su: hazena, odbojka i tenis. Utakmice u kanadskom hokeju već su obavljene prilikom zimskih sletskih igara u Visokim Tatrama. Na sletskim takmičenjima nastupiće samo poredničke ekipe iz 8 regiona na koje je razdeljeno svih 50 sokolskih župa u CSR. Porednička ekipa pojedinog regiona je ona koja pobeđi na takmičenjima sviju župa iz odnosnog regiona. Dakle, na napornim takmičenjima u Pragu nastupiće u svakoj igri samo 8 najboljih ekipa iz cele republike. Ova takmičenja održaće se u ponedeljak 4 jula. U toku maja obavljena su takmičenja u pojedinim župama, a početkom juna obaviće se izlučna natecanja poredničkih ekipa pojedinih župa, da bi se dobili prvaci pojedinih regiona. Pošto je u svim igrama forma pojedinih sokolskih ekipa prilično ujednačena, može se očekivati, da će konačna takmičenja na sletištu na Strahovu pružiti ujednačenu bratsku borbu za pobeđu.

Javna vežba Sokolskog društva Tuzla

Sokolsko društvo Tuzla priredilo je 29. maja vrlo uspešnu javnu vežbu. U ovoj godini društvo je pokazalo lep napredak u radu naročito u telovežbenom pogledu. Reorganizovani zbor preporučio je rad u društvu kao što se to videlo i na ovoj priredbi.

U nedelju rano pristizali su gosti iz okolnih društava i četa. Posle održanih probnih vežbi, organizovana je sokolska poverka, prvi put kod društvene javne vežbe, sa vojnom muzikom na čelu i nekoliko stotina članstva.

Posle podne izvedena je javna vežba na Vilsonovom trgu u prisustvu 5.000 građana.

Svečanost je otvorio starešina društva brat Nikifor Todić sa lepim govorom o Sokolstvu i Slovenstvu, Petrovoj petoljetici i X svesokolskom sletu u Pragu. Zatim su sve kategorije izvele praške vežbe na zadovoljstvo svih prisutnih. Jednu tačku izvela je vojska 15 pešadijskog puka, i to vežbe s puškama, a na kraju programa jedna vrsta članova izvela je voltežovanje na konju, što je pobudilo veliku pažnju publike. Uveče je nastavljeno sokolsko veselje u domu.

Ovo je bila jedna od najuspešnijih priredbi u Tuzli.

St. B.

Javna vežba i I grupno takmičenje u Lukavcu

Sokolska župa Tuzla podelila je društva i čete na grupna takmičenja za ovu godinu. Tako je u subotu 4. juna održano prvo grupno takmičenje u Lukavcu za društva: Tuzla, Kreka, Lukavac, Zvornik, Bukinje i Kladanj. U takmičenju uzelo je učešća svega 96 takmičara, i to: 3 vrste članova nižeg razreda u I osmeroboju iz društava: Tuzla, Kreka, i Lukavac. Prvo mesto zauzela je vrsta članova društva Tuzla sa 3.687 bodova. Vrstu članica dalo je u nižem razdelu društvo Kreka a pojedinke za srednji i niži razdeo dala su društva: Tuzla, Lukavac i Zvornik te vrsta višeg razreda društva Lunizog razreda u osmeroboju i to iz društava: Tuzla, Kreka, Lukavac i Zvornik. Prvo mesto zauzela je vrsta Tuzla sa 4.272 boda. Ženskog naraštaja bile su tri vrste nižeg razreda, i to iz društava: Tuzla, Kreka, Zvornik ta vrsta višeg razreda društva Lukavac. Prvo mesto zauzela je vrsta društva Tuzla sa 462,1 boda.

Održano je također i takmičenje u odbojci članova društava: Tuzla, Kreka i Lukavac. Prvo mesto zauzela je vrsta društva Lukavac. Muškog naraštaja takmičile su se 4 vrste, i to iz društava: Tuzla, Kreka i Zvornik. Prvo mesto zauzela je vrsta društva Tuzla. Ženskog naraštaja bila su 2 vrste, i to iz društava Lukavac i Kreka. Prvo mesto zauzela je vrsta društva Lukavac.

Nastamba i prehrana za takmičare bila je zajednička u narodnoj školi. U subotu naveče održana je uspešna dečija akademija. U nedelju posle podne održana je javna vežba uz učešće više okolnih društava i četa te jednog odreda vojnika 15 pešadijskog puka.

Priredba je bila odlično posećena naročito iz Tuzle, i ostavila je lep utisak na prisutne.

St. B.

Okružna takmičenja i slet u Bihaću

Dne 4. o. m. održane su okružne utakmice jedinica bihačkog sokolskog okružja. Takmičenju pristupilo je 17 vrsta članova, članica, naraštaja i dece iz društava Bihać, Bos. Krupa, Cazin i Ličko Petrovo selo te četa Banjani, Gata Ilidža, Pučenik, Ripač i Založje.

Takmičenjem i okružnim sletom rukovodio je okružni načelnik br. Vaso Cvijanović.

Na utakmicama postignuti su sledeći rezultati vrsta: I mesto članova u osmeroboju društvo Bihać, drugo mesto Bos. Krupa i treće mesto Cazin, te četa prvo mesto Ripač, drugo Gata i treće Založje.

Dana 5. juna u 11 časova pre podne svrstani Sokoli u povorci prošli su ulicama Bihaća sa odredom vojske 55 p. p. na čelu sa bihačkom glazbom.

Na zbornom mestu održani su pozdravni govori po gradonačelniku g. Muharemu Galiću, prosvetaru i ref. za sokolske čete profesoru br. Mihailu Vujatoviću i izaslaniku Sokolske župe Banja Luka br. d-ru Tomi Tolaciu, posle kojih je glazba intonirala državnu himnu i „Hej Sloveni“.

Posle podne održana je okružna javna vežba, kojoj je prisustvovalo preko 2.000 duša te koja je odlično uspešna.

Ovom prilikom manifestovana je sokolska svest, disciplina i rad jedinica bihačkog okružja i dat potstrek za još snažniji i uspešniji daljnji rad.

Telovadni nastop Sokolskega društva Ljubljana — Šiška

Sokolsko društvo Ljubljana-Šiška je priredilo 3. juna t. l. ob 20. na letnem telovadišću telovadni nastop ob prav lepi udeležbi Sokolstvu naklonjenega občinstva. Telovadnemu nastopu so prisustvovali tudi zastopniki nekaterih bratskih društev, dočim smo spet pogrešali zastopnike bratske župe. Kmalu po 20. so prikoračili na telovadišče vsi telovadni oddelki s praporom na čelu in iskazali med igranjem državne himne čast državni trobojnici. Po tej svečanosti sta moška deca (34) in ženska deca (47) zadovoljivo opravili župne proste vaje, potem pa je vrsta članic in naraščajnic s spremljevanjem klavirja skladno nastopila s hkratnimi vajami na gredeh, ki so zelo ugajale. Mnogo zabave so nudile igre in bojna tekma dece, kjer se je občinstvo od srca nasmejal mladim dečkom pri njihovih borbi. Sledile so proste vaje naraščajnikov (20) in naraščajnic (8), ki so bile prav borbe, le pri zaključnem delu pri narodnih kolih bi želeli več skladnosti in živahnosti, posebno pri naraščajnikih. Radi rahlega dežja je splošna telovadba odpadla, nastopili sta samo vrsta članov na krogih in vrsta naraščajnikov na drogu, ki sta želi za svoje odlično izvedene vaje navdušeno pohvalo. Ljubke se bile vaje članic (11) z žogicami in prav dobro in skladno izvedene vaje članov in naraščajnikov s hkratnimi vajami na treh bradljah. Lep nastop so zaključili člani (28) in članice (16) s praškimi prostimi vajami prav dobro in skladno med burnimi ovacijami gledalcev. Dobri dve uri trajajoč nastop je zaključila učinkovita skupina vseh oddelkov med petjem »Hej Slovani«. Končno so vsi oddelki zapeli še pesem sokolskih legij, nakar je bil uspeh nastop zaključen.

Lep praznik Sokolskega društva Ljubljana I Tabor

Kot uvod v letošnje javne nastope je priredilo Sokolsko društvo Ljubljana I Tabor v nedeljo 29. maja t. l. nadvse uspeh telovadni nastop, ki se ga je udeležilo nad 2000 gledalcev. V lepem številu je bilo tudi vojaštvo ljubljanske garnizije s svojimi častniki. Na tribuni v častni loži so zavzeli svoja mesta zastopnik divizionarja brig. general Dušan Dodič, zastopnik Saveza SKJ br. Sterlekar, zastopniki župe s starostom br. dr. Pipenbacherjem in predstavniki raznih nacijskih in kulturnih organizacij. Odlične goste je sprejemal domačin starosta br. inž. Bevc.

Pred pričetkom telovadbe je priredila društvena godba promenadni koncert, med tem pa je občinstvo do kraja napolnilo obširno taborsko telovadišče. Uvodoma so navzoči iskazali čast državni zastavi med igranjem državne himne, nakar so na znamenje br. načelnika Lobjeta Lubeja prikoračili na telovadišče naraščajniki (79) in naraščajnice (35), ki so strumno in skladno izvedli proste vaje Saveza SKJ za X. vsesokolski zlet v Pragi. 66 deklic je ljubko in dokaj skladno opravilo župne proste vaje po napevih naših pesmic, nakar je sledila orodna telovadba, pri kateri je na vseh glavnih orodjih nastopilo 10 vrst članstva in naraščaja. Na nekaterih orodjih smo videli prav lepe vaje in občinstvo ni štedilo s priznanjem. Po orodni telovadbi je 54 dečkov samozavestno in strumno nastopilo z župnimi vajami s palicami, potem pa so sledile vaje v prostih panogah in raznoterosti članov, članic in obeh naraščajev. Posebno vrsta s skokom ob palici je bila deležna toplega odobravanja gledalcev. Po tem sta dve vrsti članov nastopili na drogu in krogih, vrsta članic pa na dvovišinski bradlji. Člani na drogu so pokazali nekaj prav posrečenih vaj, prav tako pa je zadivila občinstvo vrsta na krogih s svojimi vratolomnimi odskoki. Tudi vrsta članic na dvovišinski bradlji je prijetno iznenadila, saj je bilo med njimi nekaj telovadk, ki se pripravljajo za mednarodno tekmo v Pragi. Po nastopu teh treh vzornih vrst so vzbudile mnogo zabave in smeha igre dece Krona prireditve je bil nastop članov (72) in članic (36) s prostimi vajami Saveza SKJ za X. vsesokolski zlet v Pragi. Vaje so bile odlično izvedene in občinstvo je pri-

redilo telovadečim viharne ovacije, ki se kar niso hotele poleči.

Za zaključek se vsi oddelki stvorili učinkovito skupino monogram »Sokola«, nato pa zapeli »Pesem sokolskih legij«. Ko je

Pokušaj tačne podele vrsta telesnog vaspitanja

Odlična revija češkoslovačkog Sokolstva „Sokol“ objavila je u svom drugom ovogodišnjem broju pod gornjim naslovom veoma zanimljiv članak od brata MUDr. Jozefa Koščaleka.

Telesno vaspitanje u današnje moderno doba dobija sve veći značaj; ono se sve intenzivnije provodi u širokim slojevima naroda i ono ujedno i za samu nauku predstavlja sve zanimljiviji problem koji otvara široko polje za naučni rad i istraživanje.

Kao što i sam naslov kaže, ovaj članak brata dr. Hoščaleka pokušaj je da se izvede tačna podela vrsta telesnog vaspitanja — dakle, da se udari osnov jednog sistematičnog telesnog vaspitanja — kako bi se, dalje, u vezi s time pročitili mnogi pojmovi, koji se u domeni telesnog vaspitanja često zamenjuju, ne samo u široj javnosti, već i od mnogih stručnjaka i radnika na tome polju, pa sledstveno tome i od mnogih sokolskih radnika. Zato je ovaj članak pored svoje zanimljivosti i veoma poučan.

Članak glasi:

Na prvi pogled čini se, da pokušaj tačne podele vrsta telesnog vaspitanja ne može imati praktičnog značaja. Ali već kratko razmišljanje o tome poučice nas, da je ova tačna podela potrebna već i zato, da bi se izbegle nejasnosti i zablude u današnjem životu. Na primer: pitanje odnosa tzv. sporta prema telovežbenim sustavima ostaje stalno za širu — i našu sokolsku — javnost nejasno, iako se čini, da je stvar sasvim jednostavna. Nije prošlo mnogo vremena od kako je u Pardubicama bila priređena „Izložba sporta i telesnog vaspitanja“ pod patronatom stručnjaka i države. Ili: nedavno se rešavalo o učešću Sokolstva na berlinskoj olimpijadi.

Čuo sam i čitao o ovoj stvari mnogo izjava, često i vatrenih govora, za i protiv, ali ni u jednom od njih — ukoliko sam primetio — nisu bili navedeni razlozi telovežbenog značaja; n. pr. braća i sestre koji su diskutovali, nisu sebi postavljali pitanje, da li ovakva telovežba, najvišeg stupnja i izvedbe, odgovara ciljevima, koje je sokolskom telesnom vaspitanju odredio naš veliki Tirš.

Isto tako ostaje većinom široj javnosti zagonetka, zašto Češkoslovačka obec sokolska zauzima suzdržljiv stav prema raznim sportskim događajima. Ukratko, ljudi smatraju telesno vaspitanje, telovežbu, Sokol, sport, da su to pojmovi vrlo bliski i nikako ne mogu da shvate, da mnogi ljudi ove pojmove zamenjuju i iz toga posle dolaze do netačnih zaključaka. Ovakva nejasnoća dovodi nekada i dugogodišnjeg iskustnog sokolskog radnika u pogledu razlikovanja vrsta telesnog vaspitanja u nepriliku. Tako n. pr. stavlja se u dužnost Sokolima-lekarima u društvima da drže prema pravilima predavanja o značaju i važnosti telesnog vaspitanja za pojedinice, porodicu, narod i državu. Pri tome se svakako očekuje, da će mišljenje lekara biti u korist telesnog vaspitanja bar u najširem smislu ove reči. Ali pre toga se ne vodi računa o tome, koje vrste telesnog vaspitanja ima se ticati mišljenje lekara, niti o tome, da li svaka vrsta telovežbe mora imati blagotvorni uticaj i na porodicu, narod i državu.

Tačno razvrstanje vrsta telesnog vaspitanja trebalo bi da spada u abecedu svakog sokolskog, sportskog i školskog radnika. Upravo takvi radnici svakodnevno se osvedočuju, da ovde mnoge stvari nisu do sada razjašnjene i u mnogome nije većina radnika saglasna. Za ovo tvrđenje nije potrebno navoditi daljnjih dokaza. Rad, koji sam ovde preduzeo, ima da doprinese razjašnjenju pojmova i lakšoj orijentaciji.

bil še mimohod vseh oddelkov, med viharini ovacijami občinstva, je bila odlično uspešna telovadba zaključena, nakar je bil v vseh prostorih sokolskega doma izvrstno obiskan družabni večer.

Posmatramo li izvesnu vrstu telesnog vaspitanja ili vežbe u cilju kritike, moramo imati uvek u vidu prema Smotlahi ove četiri osnovne stvari: 1) o kakvom se smeru radi, 2) o kakvom se sustavu radi, 3) kakva je telovežbena osnova i, konačno, 4) prema kakvoj metodi se vežba. Dakle, četiri kriterija: smer, sustav, osnov i metoda.

Za razvrstavanje telovežbe za naše ciljeve dovoljno je, imamo li uvek na umu smer i sustav.

Smer je određen ciljem, koji se ima postići. Sustav je umetna celina sastavljena iz raznih elemenata.

Ali pre svega je potrebno naglasiti, da i nesustavna pa i nesvesna telovežba može dostići uspeh. U pojmu „vaspitanje“ sadržaj je a priori to, da vaspitač, na pr. roditelj, učitelj i drugi, ima u svom radu na misli izvestan cilj svog nastojanja. Prema tome celokupan pojam telesnog vaspitanja deli se na dve oblasti: a) na telesno vaspitanje nesvesno ili polusvesno, i b) na telesno vaspitanje svesno.

Telesno vaspitanje nesvesno.

Znamo dobro, da su životne prilike prisiljavale i sile ljude na telesni rad, manje više nedobrovoljni rad, čije su posledice veoma lepe telesne mogućnosti kako u pogledu snage tako i u pogledu lepote i razvijenosti tela kod pojedinaca, celih skupina pa i delova naroda, i to mažda kod svih naroda na zemljinoj kugli danas i u prošlosti. Za ilustraciju toga pominjem ovde divne naše hodske i slovačke momke, koji bi bili ponos svakog naroda, slovačke Djetvane i tatarske drvosече i pastire, dalje ruske i ukrajinske Kozake, poljske Gorale, koje je tako divno ovekovčeo pisac Przerwa-Tetmajer, ljude i žene u skoro celoj bratskoj Jugoslaviji, i tako dalje mogao bi navesti pripadnike ne samo svih naroda u Evropi nego i u ostalim delovima celog sveta.

U ovim slučajevima vidimo, da ovde nastaje telesno vaspitanje, koje nije vršeno prema nekom naročito sastavljenom sustavu, nego je telesno vaspitanje vođeno prosto potrebom ili tradicijom. Možemo reći, da ovi ljudi imaju **telesno vaspitanje nesvesno**.

U telesno narodno vaspitanje nesvesno spada:

telesni rad, naročito teži rad, drvo-sečki, zatim poljoprivredni, ribarstvo i dr.;

igre i zabave, i to kod dece i odraslih (na pr. hrvanje, jahanje, razna bacanja i sl.), dalje razne narodne igre, i na kraju

plivanje, prilikom kupanja za zabavu ili prilikom vršenja svog zvanja.

U skupini telesnog vaspitanja nesvesnog našli bismo lako dosta elemenata, koje bi bilo potrebno uvežbati, dakle tu bi bio predloženi cilj, da bi se postigla izvesna spremnost, i prema tome nesvesno i svesno vežbanje tela se dosta usko dodiruje.

Telesno vaspitanje svesno.

Ova oblast deli se opet na dve velike skupine: 1) **na telesno vaspitanje istorijsko**, i 2) **na telesno vaspitanje današnje**.

I Telesno vaspitanje istorijsko

U ovaj deo spadaju sustavi i vrste telovežbe, o kojima imamo podataka iz starog i srednjeg veka o raznim narodima, na pr.: o Kinezima: Japancima, Orcima, Rimljanima, Germanima, Slovenima, i zatim sustavi i vrste iz novijeg doba, koje su vreme i napredak pregazili i koji se više ne upotrebljavaju. Proučavanje načina telesnog vaspitanja istorijskog nije sasvim bez koristi, kako bi se to na prvi pogled mislilo. I današnje doba može da crpi a i crpi u tome pogledu iz istorije razne podatke od vrednosti. Tako su na pr. nedavno bile obnovljene iz grčke istorije divne olimpijske igre, koje su danas postale svetska smotra u svakom

pogledu najboljih atleta svih naroda na zemljinoj kugli.

II Telesno vaspitanje današnje

U ovu skupinu u glavnom spada današnji rad. Pojedine vrste telesnog vaspitanja koje ovamo spadaju treba da budu proučene i povezane u organsku celinu. To su:

1) **Narodno svesno telesno vaspitanje**, kojim ćemo se baviti na prvom mestu, nije sustav u pravom smislu te reči. Ono nastaje tako, da mnogi ljudi — obično takvi, koji nemaju mogućnosti da u svom zvanju telesno rade — veruju više u dobro delovanje zista t. zv. korisnog telesnog rada nego u delovanje telovežbe, i vrše prema tome telesni rad ili izvode neke igre i telesne vežbe prema tome kako se sete u raznim prilikama. Ovamo spadaju profesori, koji cepaju drva i sa zadovoljstvom rade teške poljske radove, trče bosu po rosnoj travi ili svakodnevno pešače, dalje ljudi koji se kupaju leti i zimi, pa i u smrznutoj reci; zatim t. zv. trampci i uopšte svi, koji rado jčaju svoje telo iz zadovoljstva, ali sa svesnim ciljem. Cilj je ovde telesna snaga i zdravlje, a o sustavu tu ne može biti govora.

2) **Vojnička telovežba**, koja se provodi od davna. O ovoj telovežbi nije potrebno da se opširno piše. I ovde je cilj telesna snaga i zdravlje pojedinca, ali i umešno baratanje sa oružjem; u današnjem dobu zavedeno je u mnogim državama i predvojničko vaspitanje omladine, da bi se ubrzala vežba oružjem za vreme službe u kadru.

3) **Atletika i sportovi**. Ovde je potrebno reći nekoliko reči u cilju objašnjenja. Pre svega o značenju reči „sport“.

Prema engleskom naučnom rečniku Annandalea („The Concise English Dictionary“), postala je reč „sport“ skraćivanjem reči „disport“, što bi po našem značilo zabava, zanimanje, razveseljavanje igrom. U engleskom jeziku ovu reč upotrebljavaju za značenja kao: zabavljanje sa više učesnika; igranje, šale, lov, trke, ribarenje i sl.

Kod nas se upotrebljava reč „sport“ u dnevnom životu, da se **označi telovežbeni rad, koji teži za postignućem najvećeg stepena telesne mogućnosti** u pojedinim granama sporta nasuprot telovežbi, koja ima cilj telesni razvitak tela i osobina uopšte ili još i veće ideale. Da bismo se tačnije izražavali, upotrebljavamo izraz „**sportovi telesno-vaspitni**“.

Sportske skupine, sastavljene u glavnom prema Smotlahi, su ove:

1. **atletika** a) teška: dizanje tereta, hrvanje, boks, vučenje konopca; b) laka: trčanje, hodanje, skokovi (u visinu, daljinu, skok sa motkom, tro-skok);

c) naročitih grana: bacanje koplja, diska, čekića, kugle, kubeta i penjanje po konopcu. Ova grana se obično spaja sa skupinom b);

2. **vodeni sportovi**: plivanje i veslanje;

3. **sportovi poljski**: turistika, taborovanje, skauting, terenske igre (vojničke), poljski i baštenski radovi, lov i ribarstvo;

4. **odbranbeni sportovi**: naročito gađanje iz puške i revolvera, mačevanje, također džiu-džicu;

5. **saobraćajni sportovi**: jahanje, biciklizam, motociklizam, automobilizam;

6. **sportske igre**: nogomet, tenis, hokej;

7. **zimski sportovi**: klizanje na ledu, hokej na ledu, sanjkanje i smučanje;

8. **sportska telovežba**;

9. **telovežba umetna**: akrobatska, cirkuska, profesionalna.

Još jednom ponavljam: cilj sportskog rada je najbolji rezultat, rekord; sustavi su razni, kako to već kod ovakvog cilja mora i da bude.

Naveo sam skupinu atletike i telesno vaspitanje sportova pred skupinom telovežbe, jer mi se čini upravo ova bliže svesnoj pa i nesvesnoj narodnoj telovežbi, dok telovežba u stvari pretpostavlja ne samo smer, nego i sustav i metodu.

Još jedna primedba o sportskoj telovežbi. Kod talentovanih vežbača pojavljuje se često želja za postignućem najvećih mogućnosti i Tirševa deviza „sve do najviše mete“ tumači se onda često kao želja za postignućem vrhunskih izvedbi vežbi. Samo što su naj-

bolje telovežbene izvedbe, — kao uopšte i sportske izvedbe — vrlo često spajene sa jednostranošću u uvežbavanju (treningu) i sa opasnošću po zdrav razvoj takmičara. Treba li dakle neki telovežbeni sustav, kao na pr. naš sokolski, da ima za cilj savršenstvo čoveka, antičku „kalokagatiju“, a pre svega unapređenje opšteg zdravlja, mora biti prva briga vodećih činilaca da imaju dobro na umu opasnost sportske telovežbe kako za same vežbače, tako i zbog rđavog primera gledom na ostalo članstvo. Naše Sokolstvo ima u ovoj stvari već tradiciju i ne treba se ovde bojati jednostranosti. Ali ipak moramo priznati, da je vredniji ovaj naš svaki-danji, nevidljivi i necenjeni rad, nego naročito primljeni nastupi, makar i međunarodni nastupi veoma talentovanih vežbača — takmičara — pojedinaca.

4. Sustavna telovežba u užem smislu — velika skupina.

Delimo je na telovežbu društvenu, koja se deli na sledeće skupine:

narodna telovežba, folkloristička, naročito gajena sa ciljem javnih nastupa, na pr. izvesne narodne igre, naša seoska konjica i sl.;

školska telovežba, prema raznim sustavima, prilagođenih školi;

Spisova telovežba — prvi pokus za naučni sustav telovežbe;

nemačka telovežba ili turnerska odns. Janova — skoro kao naša sokolska;

sokolska telovežba, kako ju poznajemo sa njenim idealom „kalokagatije“ i sa ciljem da se unapredi narodno zdravlje;

švedska telovežba (Lindova) sa granama Demenija i Heberta, prilagođenim za razne narode;

specijalna, naročita, naučna i banjska, na pr. „luhačovičko vazdušno letenje“, dakle u glavnom lekovita; **državna ruska „fiskultura“**;

individualna telovežba, samo za pojedince:

opet švedska, **akrobatska**, profesionalna u cirkusima, **ortopedička**, na pr. za ozledene, slabo razvijenu decu,

specijalna, zasebna, za pojedince, na pr. prema sustavu Milerovom, Proškovom i sl.

Ponavljam još jednom: cilj sustavne telovežbe, naročito društvene, je jačanje zdravlja vežbača, samo telovežba akrobatska, profesionalna, čini ovde iznimku po svome cilju koji je postignuće savršenstva u izvedbi vežbe i zato bi imala da se uvrsti u skupinu sporta.

Razlika između sustavne telovežbe i sporta je i u cilju za kojim se ide, kao i u tome, što je telovežba svestrana a pravi sport vrlo jednostran.

U poglavlje „Današnje telesno vaspitanje“ spada još:

5. **turizam**, u koji spada i **planinarstvo** i **automobilizam**, koji često bivaju razvrstavani među sportove;

6. **skauting**, prema Baden-Povelu;

7. **ritmika**, za decu i odrasle, koja se može uvrstiti i u skupinu društvene telovežbe; i na kraju

8. **skupina slobodnih igara, plivanje** i sl. van škole, društva i van vojske.

Zamislamo li se nad time, koliko se mnogo energije, istrajnosti, materijalnih sredstava i žrtava u današnjem dobu daje na telovežbu od strane svih naroda, bićemo zaprepašćeni.

Kakvi su rezultati odnosno kako deluje telovežba na pojedince, porodicu i državu? Odgovor na ovo pitanje nije lak; mora se razmatrati svaka vrsta telovežbe, pa i pojedini element sastava zasebno. A to je u budućnosti naš veliki cilj, naročito nas lekara, kako bi i ovde jednom bilo u svakom pogledu dovedeno sve na čisto, da bi se moglo naročito u sokolskoj telovežbi provoditi važno načelo, koje je tako dobro postavio Jandasek: „Vežba, koja ne služi zdravlju, nepotrebna je; ako šteti, treba je odbaciti, iako bi možda odgovarala ostalim ciljevima telesnog vaspitanja, lepoti, odbrani, ili iako bi odgovarala samoljublju onog, koji vežbu vrši.“

U današnjem dobu mnogo se govori o odbranbenom vaspitanju, ili također o odbranbenoj telovežbi. Odbrana pretpostavlja dobro zdravlje ljudi i onda izvesnu meru spremnosti i pripravnosti da se podnesu žrtve za ugroženu državu. Dakle, kod odbranbenog vaspitanja moramo imati na umu:

1. da se radi svima sredstvima intenzivno na unapređenju narodnog zdrav-

lja, 2. da se ljudi vaspitavaju u ljubavi prema domovini i državi, koja može da postane izvor oduševljenja i požrtvovnosti, a što je za vreme rata toliko potrebno.

Sem toga treba naglasiti, da je sociološko i narodno — privredno pitanje, da ne opada porod i također da se naraštaj naroda ne regrutira iz vrsta socijalno i materijalno najslabijih i najsiromašnijih. Dakle, odbranbena telovežba spada u telesno vaspitanje samo kao dopuna dosadašnjih smerova a nikako kao samostalna vrsta ove telovežbe.

Akademija Sokolskega društva Ljubljana — Vič

Na binkoštno soboto 4. t. m. je priredilo Sokolsko društvo Ljubljana-Vič na letnem telovadišću svoj zadnji telovadni nastup, ki se ga je udeležilo sokolsko članstvo in Sokolu naklonjeno občinstvo v prav častnem številu. Kakor je že znano, mora viški Sokol do 15. avgusta t. l. izprazniti telovadišče, ker so bo zidala na njem nova meščanska šola. Kako bo viški Sokol zdaj do novega telovadišča, ki je zanj življenjskega pomena bo pokazala bodočnost. Vsekakor pa je dolžnost merodajnih činiteljev, da poskrbijo, da pride viški Sokol čim prej do svojega telovadišča, posebno drugo leto, ko bo društvo v večjem obsegu proslavilo svoj 30 letni jubilej.

Kmalu po 20. so začeli prihajati gostje in občinstvo, ki jih je sprejemal starosta br. Borštnik. Komandanta dravske divizije je zastopal polkovnik Boškovič, I. nam. staroste br. Gangla br. Poharc, župno upravo brata inž. Bevc in načelnik br. Lubej, Sokola I br. Bežek, dalje so bila zastopana po svojih odposlanstvih skoro vsa ljubljanska in nekatera okolišča sokolska društva.

Akademijo, ki je obsegla 14. točk, je otvorila ženska deca (33) z župnimi prostimi vajami prav dobro in skladno ob slabi spremljavi klavirja in še slabšega zvočnika. Po deklicah je 20 naraščajnikov odlično in brezhibno opravilo praške proste vaje med burnim odobravanjem gledalcev. Ob učinkoviti bengalični razsvetljavi je devetorica deklic ljubko in graciozno izvajalo rajanje, ki je izzvalo med občinstvo toplo odobravanje. Ugajale so nato ritmične vaje moškega in ženskega naraščaja (12), kakor tudi vaje naraščajnic na gredi. Vzoren je bil nastop moške dece (18) z župnimi prostimi vajami s palicami in lahko trdimo, da tako odlično izvedenih vaj pri dečkih še nismo videli pri letošnjih nastopih. Prav posrečena je bila devetorica naraščajnic z lepimi in učinkovitimi vajami, nakar so nastopili člani na bradlji, moški naraščaj s preskoki čez konja in naraščajnice na dvovišinski bradlji. Žal, da je ostala bradlja, kjer so telovadile naraščajnice skoro v temi in tako občinstvo ni videlo krasnih in vzorno izvedenih vaj naraščajnic. Nadaljne točke vaje s šopki deklic, devetorica moškega naraščaja in ljubke vaje dečkov »Pastirčki« so bile dobro izvedene in ni občinstvo štedilo s priznanjem. Manj posrečen je bil nastop članic z vajami s kiji, kar pa so članice kmalu popravile s praškimi prostimi vajami, ki so jih opravile skladno in strumno v lepem kritju in ravnanju. Uspelo akademijo so zaključile naraščajnice (21) z odlično izvedenimi prostimi vajami za praški zlet in so žele navdušeno pohvalo gledalcev. Končno moramo še omeniti, da nam je uprava letos pripravila še prijetno presenečenje z prižiganjem bengaličnega ognja in šviganjem raket v jasno poletno noč, kar je dalo nastopu še bolj svečano obiležje. Občinstvo se je zadovoljno razhajalo s telovadišča in krenilo v Sokolski dom, kjer je bila prijetna zabava s plesom, ki je potekla v prijetnem razpoloženju vseh navzočih.

Mogočna sokolska manifestacija na Ježici Razvítje prapora — Uspela javna telovadba

Dolgoletna želja ježenskih Sokolov, da si nabavijo sokolski prapor, pod katerim se bodo zbirali poznejši sokolski rodovi k vztrajnem sokolskemu delu se je izpolnila na binkoštno nedeljo 5. t. m. Sokolski prapor, ki ima geslo oz. zadnje naročilo prvega Sokola blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I Ureditelja »Čuvajte Jugoslavijo« in umetniško sliko zadnje poživlišče na Oplencu, je edinstven prapor v jugoslovenskem Sokolstvu.

Kot uvod v nedeljske svečanosti je priredilo društvo na binkoštno soboto zvečer:

poklonitev sokolske mladine pred marsejsko ploščo na narodni šoli, kjer je mladina položila cvetje, prižgala lučko in zapela državno himno, dalje izmenski tek članstva in naraščaja, ki je prinesel pozdravno poslanico kumici prapora s. Ivi Vidmarjevi, zažiganje sokolskega kresa in podoknica kumici. Ob 20. je krenila izpred Sokolskega doma po Tirševi cesti velika povorka Sokolstva v kroju in občanski obleki pred stanovanje kumice, s. Vidmarjeve z godbo Sokola I in pevskim zborom Krakovo — Trnovo. Pred stanovanjem se je zbrala medtem velika množica in priredila s. kumici viharne ovacije. Društvena deputacija s starosto br. Germekom je pozdravila kumico in ji izrekla bratsko zahvalo za sprejem kumovanja praporu ježenskega Sokola. Godba Sokola I je zaigrala nekaj komadov, pevski zbor Krakovo — Trnovo pa je ubrano zapel nekaj pesmic. S. Vidmarjeva se je ginjena zahvalila za lepo podoknico in obljubila, da bo tudi nadalje podpirala stremljenja in prizadevanja ježenskega Sokola. Po bakladi se je povorka vrnila v Sokolski dom, kjer je bil razhod.

Na slavnostni dan se je Ježica odela v državne zastave, posebno okusno je bilo okrašeno sokolsko telovadišče, kjer so v rahlem vetru ponosno vihrale jugoslovenske trobojnice. Ob 11. je prišla na Ježico godba Sokola I, kjer so bile na telovadišču skušnje, popoldne pa so prišli z vlaki in avtobusi oddaljenejši gostje iz kamniškega okrožja in Gorenjske. Iz Ljubljane je ob 13. krenil velik spreved sokolstva z godbo Sokola I iz telovadišča Sokola III na Ježico, ki se mu je pridružila velika množica ljubljanskega občinstva. Na mestni meji je bil bratski sprejem, nakar je krenil spreved na telovadišče, kjer so se med tem zbrali odlični predstavniki.

Novega divizionarja gen. br. Lukiča je zastopal podpolkov. br. Dušan Stefanović, politično oblast sreski podnačelnik br. Počkaj, I. nam. staroste SSKJ br. Gangla br. Poharc, župno upravo podstarosti br. Kajzelj in inž. Bevc ter načelnik br. Lubej z večjim številom članov in članic ŽSO. Na odru, ki je bil ves v zelenju in državnih zastavah s sliko mladega kralja Petra II v sokolskem kroju, se je zbrala tudi društvena uprava s starosto br. Germekom, predsednikom odseka za prapor br. Zabukovec in kumico s. Ivo Vidmarjevo.

Akt razvítja prapora je otvoril predsednik odseka za nabavo prapora br. Zabukovec, ki je kratko orisal priprave za nabavo prapora, nato pa podelil besedo starosti br. Germeku, ki je uvodoma toplo pozdravil vse odlične goste in omenil pomen sokolskega prapora za Ježico in njenega Sokola. Izrekel je zahvalo vsem, ki so omogočili nabavo prapora, posebno pa kumici s. Vidmarjevi, ki je prevzela kumstvo novemu praporu. S pieteto se je spomnil nepozabnega prvega Sokola Viteškega kralja Aleksandra I Ureditelja, in povdaril neomajno zvestobo in vdanost Sokolstva svojemu Kralju in starosti Nj. Vel. Petru II nakar je vsa množica priredila Nj. Vel. kralju Petru II viharne ovacije, godba pa je zaigrala državno himno. Po tej svečanosti je razvila prapor kumica s. Vidmarjeva in privezala nanj krasen rdeč svilen trak. Z lepim nagovorom je izročila prapor br. starosti, ki se je zahvalil v vznešenih besedah, nato pa praporščaku br. Potratu, ki je obljubil, da bo nosil sokolski prapor s častjo in ponosom in ga neomadeževanega izročil svojemu nasledniku. Sledilo je pobratimstvo z ostalimi prapori, nakar se je razvil po Ježici velik sokolski spreved. Za župo je čestital k slavi br. Kajzelj, čigar govor so navzočni sprejeli z velikim odobravanjem.

Za sokolsko godbo je nosil praporščak br. Potrato obdan s častno stražo novi prapor, sledili so člani strokovnega odbora in župne uprave, 12 sokolskih praporov, nato pa članstvo, naraščaj in deca v krojih 460 po številu. Spreved je občinstvo burno pozdravljalo in obsipalo s cvetjem. Po končanem sprevedu se je na telovadišču zgrnila velika množica nad 1500 oseb, da pri-sostvuje javnemu nastopu. Velika udeležba je pokazala, da naš narod ceni vzgojno delo Sokolstva za dobrobit kralja, naroda in države. Točno ob napovedani uri je godba Sokola I pod taktirko br. Taborja zaigrala sokolsko koračnico in na telovadišču so z novim praporom na čelu prikorakali vsi telovadni oddelki (507), ki so med petjem sokolske »Le naprej brez miru« izkazali čast državnim zastavi. Po tej svečanosti je prikorakalo na telovadišče 104 dece, ki so župne vaje s palicami opravili prav zadovoljivo. Sledil je nastop 112 deklic z župnimi prostimi vajami. Pri orodni telovadbi sta nastopili vrsta članov na drugu in bradlji, moška deca s preskoki preko konja

in ženska deca z igrama. Po orodni telovadbi so nastopili burno pozdravljeni 104 naraščajniki in 75 naraščajnic z prostimi vajami SSKJ za X. svesokolski zlet v Pragu. Kot gosta sta nato nastopili vrsta članov Sokola I na drugu in vrsta naraščajnikov istega društva s preskoki čez konja s prožno desko. Javno telovadbo so zaključili člari (68) in članice (44) s praškimi prostimi vajami. S himno »Hej Slovani«, ki jo je zapela vsa množica, je bila spuščena državna zastava in zaključen uspel telovadni nastop. Z prijetno sokolsko zabavo je bilo sokolsko slavlje zaključeno, — at.

Telovadni nastop Sokolskega društva Središče ob Dravi

Sokolsko društvo Središče ob Dravi je priredilo na binkoštni ponedeljek svoj javni letni telovadni nastop, ki je v vsakem oziru res dobro uspel. Predpoldan so se vršile prijateljske tekme v odbojki pri katerih je zmagalo društvo Ljutomer in tudi skušnje prostih vaj. Popoldne smo se zbrali na kolodvoru k sprejemu bratov iz Varaždina, Čakovca, Ormoža, Ptuja in drugod. Domača godba je spremljala prihod gostov. Skupno je prislo na naš nastop okrog 350 bratov in sester iz sosednjih bratskih edinic. V povorki, ki se je vila s kolodvora proti Sokolskemu domu, je korakalo nad 500 Sokolov in Sokolice.

Na telovadišču pri Sokolskem domu je pozdravil drage goste v imenu načelnštva br. Pajek. Ob 3 uri se je pričel nastop. Uvodoma je prikoralo na telovadišče vse telovadeče članstvo z praporci. Brat starosta Čulek ga je v imenu društva pozdravil, nakar je z igranjem državne himne bil izvršen pozdrav državni zastavi. Sledila je telovadba. Najprej je užil oddelek dece nastopil z igrami, višji pa z prostimi vajami. Nato je bila orodna telovadba. Sledile so proste vaje naraščaja in nato članstva. Vsega je nastopilo okrog 400 telovadcev in telovadk. Po končanem nastopu so sokolske legije zopet prikoralale na telovadišče, kjer je zbrane nagovoril starosta br. Čulek, ki se je v lepem govoru spomnil bratske Českoslovačke, njenega predsednika in predložil članstvu veličino Tirševe misli. Med petjem sokolske himne je bila speta državna zastava, nakar so telovadci zapeli »Pesem sokolskih legij« in med petjem odkorakali s telovadišča. Telovadce je pozdravil na koncu še br. Zega kot okrožni načelnik.

Zvečer se je v Sokolskem domu vršila prijetna zabava.

Nastop središkega Sokola je pokazal, da je naša postojanka res močna, da naš Sokol dela v pravi smeri, saj je le malo nastopov ki bi tako dobro uspeli. Gre tu za hvala vsem bratskim edinicom, posebej pa še varaždinski župi za toli častno udeležbo.

Iz načelnštva Saveza SKJ

Disciplinski propisi za članice za X svesokolski slet u Pragu

Prema zaključku sednice zbora župskih načelnica od 15 i 16 januara o. g. — propisujemo za članice sledeći propis za učestvovanje na sletu u Pragu:

1) a) Putovanje u vozu je odvojeno od braće. Da bi se izbeglo dolaženje braće u nastambu sestara, potrebno je da svaka članica ima svoj novac i prtljag odvojeno od braće.

b) Nastamba vežbačica biće odvojena od nevežbačica. Zbog toga treba vežbačica da ima sav prtljag odvojen i od nevežbačica.

c) Oznake na prtljagu: vežbačice bele, nevežbačice plave, veličine 10x5 cm, na kojima treba da je čitko ispisano: ime, prezime, jedinica i župa.

2) Po dolasku župska načelnica (odnosno vodnica grupe) dužna je da preda propisanu listu dežurnoj članici saveznog stručnog odbora za vežbačice. Isto tako treba da preda posebnu propisanu listu za nevežbačice.

3) Vežbačice bez iznimke moraju stanoovati u zajedničkoj nastambi.

4) Izlazak uveče dozvoljen je: najdalje do 12 sati u dane: 1, 2 i 5 jula.

Najdalje do 2 sata u dane: 3, 4 i 6 jula. Izlazak je skraćen 1, 2 i 5 jula, jer su to dani uoči pregleda vežbi, probe i jedinog našeg nastupa, i najzad uoči povorke.

5) Red i čistoću tražimo u svakoj, pa i najmanjoj prostoriji nastambe, kao u: hodnicima, spavaonicama, umivaonicama i nužnicama.

6) Člansku propisnu legitimaciju dužna je svaka članica za vreme sletskih dana stalno da nosi sa sobom, i to: od mesta polaska na slet i do povratka kući. Dužna je da se na svakom mestu i u svakom času na propisan i sokolski poziv legitimiraše (tj. ko traži od nekoga da se legitimiraše, dužan je najpre sam da pokaže svoju sokolsku legitimaciju).

7) Društvena načelnica (vodnica) dužna je stalno da vrši nadzor nad svojim članicama: na putovanju, u spavalištu, na sletu i u gradu uopšte. **Preporučuje se, da se sestre po Pragu kreću u grupama.**

8) Župa odlazi zajednički iz nastambe na sletu.

9) Na sabiralištu župska načelnica (zamenica) postrojava svoju župu i podnosi izveštaj o brojnom stanju svoje župe sestri sabiračici.

10) Župske načelnice treba da vode brigu da se na vreme vrši pregled propisnih vežbačkih odela, svečanih odora i narodnih nošnja svih sestara, koje učestvuju na sletu u Pragu.

Za izvršenje gornjih propisa odgovara župska načelnica.

Propisi za nošenje sokolskog odela

1) Na putovanju ne sme da se oblači ni jedan deo svečane odore, ni vežbačkog odela.

2) Svaka vežbačica mora da ponese 2 (dve) vežbačke bluze i 2 (dva) para belih kratkih čarapa, tj. za pregled vežbi i probe i za javni nastup.

3) Po Pragu ne sme da ide ni pojedinka ni grupa u vežbačkom odelu. — Na sletu u svlačionici oblači se vežbačko odelo, i posle vežbe odmah presvlači se u svečanu odoru, ili u građansko odelo (na kome se nosi traka i sletski znak).

4) Počevši od 7 jula ujutro ne sme se više oblačiti svečana odora.

VEŽBAČKI ZNAK

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije poslao je župama vežbački znak, koji je gotov, u komisijonu prodaju. Znak košta 2.— Din. Znakovi će se prodavati još i kod: Jugoslovenske sokolske matice, Ljubljana, Narodni dom; Branka Palčića, Zagreb, Kralj. Marije br. 6, u Beogradu, Balkanska ul., te u Splitu kod knjižare „Napredak“.

OZNAKE NA PRTLJAGU

Svi Sokoli koji idu na slet u Prag dužni su da na svoj prtljag stave oznake; i to: **vežbači i vežbačice bele, nevežbači i nevežbačice plave** u veličini 10x5 cm., na kojima treba da je čitko ispisano: ime, prezime, jedinica i župa.

Vodnicima i vodnicama naraštaja na X svesokolskom sletu u Pragu

Još samo nekoliko dana deli nas od X svesokolskog sleta u Pragu. Vodnici i vodnice, koji su određeni da vode naš naraštaj na slet u Prag, treba da budu svesni, da su time preuzeli velik i odgovoran zadatak. Naraštaj je naša nada i naš ponos pa je stoga na vodnicima i vodnicama da uspeh našeg naraštaja na sletu u Pragu bude stvarno i naš ponos. Vodnici i vodnice naraštaja treba da znaju, da neće biti kriv naraštaj, nego vodnici i vodnice, ako naš naraštaj u Pragu ne bude znao savršeno svoje vežbe i ako ponašanje naraštaja u Pragu i van njega ne bude kao što treba. Stoga vodnici i vodnice treba da posvete ove poslednje dane do zadnjeg slobodnog trenutka našem naraštaju koji putuje u Prag, da ga dostojno pripreme za tu svečanu priredbu. Treba znati, da će ceo svet po nastupu našeg naraštaja i po njegovom ponašanju u Pragu ceniti sve nas i svu našu omladinu. Prvenstveno treba paziti da naraštaj nauči savršeno vežbe, da

isto tako nauči odlično i osnovne strojeve vežbe (mirno, stupanje, zbor, odvajanje redova i zavoj) i da doteraju svoju odoru i vežbačko odelo.

Propisana svečana odora i vežbačko odelo za slet u Pragu

Za nastup jugoslovenskog Sokolstva na X svesokolskom sletu u Pragu u pogledu vežbačkog odela nekih kategorija donete su na prošlogodišnjem zboru župskih načelnika-načelnica u Kaštel-Sućurcu neke izmene. Prema tome u niže navedenom odelu biće jedino dozvoljeno nastupati na sletu u Pragu.

Članovi: svečana odora kao i dosada. Vežbačko odelo kao i dosada: sokolska bela majica sa crvenim obrubom, tamno-plavi vežbački triko (pantalone) sa plavo-beloplavim sokolskim pojasom, crne čarape i crne vežbačke patike (na majici se sme nositi samo traka sa oznakom funkcije a koja će se dobiti od Saveznog stručnog odbora).

Članovi sokolskih četa: sokolska bela majica sa crvenim rubom, kratke bele gaćice (lakoatletske-sokolske) sa sokolskim plavim pojasom, na nogama bele prigravke do gležnja i gologlavi.

Muški naraštaj: crvene kratke gaćice (na gumi), sokolska majica sa vežbačkim znakom na prsima, crne patike bez čarapa.

Starija braća: vežbaju u crvenoj sokolskoj košulji, pantalone od odore sa crnim lakovanim pojasom, crne čarape, crne cipele i bez kape.

Svečana odora za članice: sastoji se od kaputa (surke), suknje, bluze, kape, rukavica, čarapa, cipela. Kaput: engleskog kroja od svetlo-smeđeg sukna (sokolska boja). Džepovi su urezani sa poklopcima. Ispod okovratnika su našiveni gajtani koji se omotaju oko vrata kada je kaput obučen i zakopčavaju se pozadi. Kad je kaput prebačen preko levoga ramena pridržavaju ga gajtani. Kaput ima četiri koštana dugmeta boje sukna, veličine dvodinarke, prišivena na dva reda. Na svakom rukavu se nalaze po dva koštana dugmeta veličine poladinarke, iste boje kao na kaputu. Oznake na kaputu su: **na levom rukavu sestra nevežbačica nalazi se dosadašnji znak — soko u letu.** — **Na levom rukavu sestra vežbačica nalazi se vežbački znak — dosadašnji smučarski.** (Znakovi su gotovi i Savez ih je poslao župama u komisijonu prodaju uz cenu od dva dinara).

Sestra načelnica Saveza, sestre načelnice župa i sestre prednjačkih zborova, kao i njihove zamenice te članice stručnog odbora Saveza, župa i prednjačkih zborova, imaju još posebnu oznaku preko levoga ramena (upute su dobile u okružnici broj XXII).

Suknja: sašivena je od istog sukna kao i kaput. Na levoj strani ima duboki nabor (faltu) koja je prošivena od gore 2/3, donji deo je neprošiven radi lakšeg koraćanja. Suknja nema pojasa.

Bluza: je od čiste svile koraljno-crvene boje. Ovratnik je uz vrat (oblik košuljice), nosi se zatvoren ili otvoren. Spređa se bluza zakopčava sa dva dugmeta veličine pola cm. u promeru (prečniku) presvučena istom svilom. Rukavi su nešto širi sa preklapljenom manžetom, zakopčava se sa istim dugmetom, kao što su na bluzi, samo tako kao rukav muške košulje.

Oznake na bluzi: **na levom rukavu sestra vežbačica nalazi se vežbački znak**, dok nevežbačice nemaju nikakav znak (vidi propis »Sokolski glasnik« br. 20 od 21-V o. g. strana 6).

Kapa: je od tamno-smeđega pusta (filca), teme je crveno, na levoj strani sokolska kokarda sa perom.

Rukavice: boje sukna.

Cipele su smeđe od kože, sa polupetama (pete su dozvoljene i niže, ali više ne).

Čarape boje sukna.

Vežbačko odelo za članice sastoji se od: bele bluze, tamno plave suknje, tamno plavih gaćica, crvene marame, čarapa i cipela.

Bela bluza je od paname, gustog platna ili trikota (nikako od svile ili sličnog materijala). Napred su tri para uporednih rupica u koje se uvuče crveni svileni gajtani sa kratkim kičankama (rupice su na bluzi opširive belim koncem, nikako crvenim). Na levoj strani grudi prišiven je vežbački znak.

Suknja je od tamno modrog (ševiot) sukna. Na sredini suknje je širok nabor (halfalta) širok 10 cm., ostali nabori (falt) su široki po 4 cm. i 4 cm. duboki. Suknja se zakopčava pozadi. Dužina suknje je, kad

se klekne — donji rub 10 cm. iznad zemlje. Bluza se nosi preko suknje.

Gaćice: ispod vežbačke suknje nose se tamno plave gaćice od pamučnog gabardena, laganog štofa ili sličnog materijala (samo ne od klota t. j. satena). Razrez sa obe strane dugačak je 20 do 24 cm. Zakopčavaju se sa svake strane sa po dva crna koštana dugmeta. Pojas je širok 3 do 3 1/2 cm. Oko pojasa gaćice nisu nabrane nego se ušiju ušitci u obliku trokuta. Na nogavicama gaćica je porub u koji se uvuče gumeni trak. Napominje se, da gornji deo gaćica mora biti uz telo dok je donji nešto širi (**za slet u Pragu mogu se ispod suknje nositi naše dosadašnje crne klote gaćice**). Za nastupe u gaćicama (takmičenja i slično) nosi se na gaćicama crveni pojas širok 4 1/2 cm.

Marame: trouglasta od crvenog ruša.

Čarape: bele kratke.

Patike: (papuče) crne kožne, bez pete.

Ženski naraštaj: Suknja: u boji srednje modro, dužina 10 cm. od poda kad se klekne, sa jednom 20 cm. širokom faltom napred i isto tako pozadi, suknja ima pojas od istog materijala, 3 1/2 cm. širok, na kojem se nalaze 7 rupa (dve spređa, dve pozadi, jedna sa desne i dve sa leve strane, pošto se tu prednji i stražnji deo ukrštaju i zakopčavaju na isto dugme) da se može zakopčati za belu dugmad (sedefska), a koja su našivena na bluzi.

Bluza: je bela od istog materijala kao i vežbačka bluza članica sa kratkim rukavima, četvrtasti izrez oko vrata, na sredini grudi vežbački znak 5 cm. ispod gornjeg ruba.

Gaćice: su u istoj boji i od istog materijala kao suknja. Zakopčavaju se na bluzi sa isto toliko i takovih rupa kao suknja. Na obe strane imaju otvor 18 cm. dugačak. U struku treba da su lepo uz telo, dole šire i nogavice imaju gumeni trak.

Traka oko glave u istoj boji i od istog materijala široka 4 cm. dvostruko. Dužina koliko zahteva glava, ubrana na krajevima na koje su prišivene tračice od istog materijala široke 11 cm. a dugačke po 20 cm.

Bele kratke čarape (sokne).

Crne cipele za svečanosti i povorke, a crne patike za vežbu. Cipele moraju imati nisku ili srednje- visoku petu.

ODELO VODNIKA I VODNICA NARAŠTAJA NA SLETU U PRAGU

Vodnici i vodnice naraštaja moraju imati propisano vežbačko odelo za članove i članice na sletu u Pragu za vreme svih naraštajskih pokusa i nastupa.

PAŽNJA

Prilikom prenošenja filmskog inventara iz Novog Sada u Beograd konstatovano je, da nedostaje jedan kalem filma „Kraljev pogreb“ II deo. Kako je ovo bio unikat, to se umoljavaju sva bratska sokolska društva i sokolske župe kao i braća i sestre pojedinci, koji bi što znali o ovome filmu, (gde se i kada prikazivao) da izveste Prosvetni odbor Saveza SKJ, Beograd, Prestolonaslednikov trg 34.

BRACI SOKOLIMA-PČELARIMA

Izveštavaju se bratske jedinice da Savez SKJ — Otek za rad na selu ima na raspoloženju izvestan broj kompleta „Prve jugoslovenske pčelarske dopisne škole“ — 10 švezaka — kao i šablona za pravljenje modernih košnica, koje daje po koštanjku Din. 50.— svih 10 švezaka, a Din. 16.— šablon. **Pri porudžbini poslati novac čekovnom uputnicom 58.105.**

Izveštavaju se sve jedinice, da će župa Mostar početi sa izradom vežbačkog saća 15 juna o. g.

Porudžbine treba upućivati župi Mostar i od nje tražiti sva potrebna obaveštenja.

Cenovnike će župa dostaviti svima jedinicama.

Sokolska radio-predavanja radio-stanica Beograd-Zagreb-Ljubljana

Sledeća sokolska radio-predavanja održavaju se:

dne 19 juna predaje brat prof. Miloš Stanojević (Petrovgrad) o temi: „Vaspitni značaj sokolskih sletova“;

dne 23 juna predaje brat dr. Alfred Pihler (Beograd) o temi: „Organizacija X svesokolskog sleta“.

BRAĆO!

O X svesokolskom sletu u Pragu posetite najstariju i najpopularniju pivaru kod „**Sv. Tomaše**“, Mala strana — **Letonska ulica** Stanice tramvaja br. 2, 7, 12

ČUVENO CRNO PIVO
DOMAĆA ČEŠKA KUHINJA — DNEVNI KONCERT